

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Навчально-науковий інститут бізнесу та інформаційних технологій

Кафедра українознавства

СИЛАБУС навчальної дисципліни

УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	07	Управління та адміністрування
Спеціальність	076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітня програма	Економіка будівельного підприємства	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	2 аудиторні контрольні роботи 1 поза аудиторна контрольна робота	
Форми семестрового контролю	залік	

Викладачі:

Змінчак Наталія Михайлівна, старший викладач кафедри українознавства,
natalia.zminchak@ukr.net

У процесі вивчення даної дисципліни студенти **УДОСКОНАЛЮЮТЬ НАВИЧКИ ВОЛОДІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ МОВОЮ ДЛЯ ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ ГАЛУЗЕВИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОПЕРУЮТЬ ВЕЛИКИМ ОБСЯГОМ ЛЕКСИКИ, ФРАЗЕОЛОГІЇ, ЛЕКСИКОГРАФІЇ, СИНТАКСИСУ МОВИ**, що дає можливість здійснювати професійне спілкування та одержувати необхідну професійну інформацію.

Наприклад:

1) формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного спілкування в усній та писемній формах: **Офіційно-діловий стиль** вимагає точності, унормованості, стандартизації. Йому притаманна нейтральна лексика, використання спеціальної термінології, канцеляризмів, стійких словосполучень.

2) вивчення теоретичних засад нормативності української мови: До **лексичних помилок** відносять неправильне використання слів і термінів, застосування плеоназмів, тавтологій, нерозрізнення слів-паронімів тощо.

3) вироблення навичок роботи з науковими і діловими текстами: **Наукова стаття** – це різновид публікації, що містить проміжні або кінцеві результати наукового дослідження, та обґрунтовує способи їх досягнення. У ній наявні реквізити наукових (посилання, визначення) і публіцистичних текстів.

Передумовами вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є набуття теоретичних знань та практичних навичок у сфері професійного спілкування.

Програмні результати навчання:

- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

-мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

- організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

знати:

- стилі української літературної мови;
- норми української літературної вимови;
- основну термінологію, що застосовується у галузі;
- вимоги до оформлення фахової документації;
- основні орфографічні, лексичні, стилістичні та синтаксичні мовні норми;
- правила етики та етикетних норм в професійній фаховій діяльності;

володіти:

- термінологією свого фаху;
- мовними нормами;
- стилями української літературної мови;
- інформацією з метою вироблення певних рішень, використовуючи набуті знання з мови;

вміти:

- працювати з довідково-енциклопедичними, електронними джерелами ;
- вільно володіти термінологією свого фаху;
- грамотно складати текст професійної тематики;
- грамотно укладати та оформлювати професійну документацію згідно з вимогами;
- використовувати мовні засоби залежно від сфери спілкування;
- вільно володіти нормами української мови та здійснювати спілкування з учасниками трудового процесу;
- за допомогою відповідних методів вербального спілкування здійснювати регламентування спілкування, доречно використовувати мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження, структурувати тексти, готуватися до публічного виступу.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем практичних занять	Кількість годин	
		практичні	самостійна
1.	Історія походження і розвитку української мови. Місце української мови серед інших мов світу	2	4
2.	Поняття національної та літературної мови. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови	2	4
3.	Усне мовлення. Види публічного мовлення	2	4
4.	Види, типи і форми професійного спілкування. Жанри публічних виступів	2	4
5.	Писемне мовлення	2	4
6.	Правопис та особливості використання різних частин мови у професійному мовленні	2	4
7.	Поняття документа. Класифікація документів	2	4
8.	Особливості укладання та вимоги до оформлення документів. Контрольна робота №1.	2	4
9.	Мовні норми. Стилi мовлення. Функції мови	2	4
10.	Робота над науковим текстом. Підготовка до написання наукової статті. План. Тези. Конспект	2	4
11.	Рецензія. Відгук. Реферат. Анотування джерела наукової інформації	2	4
12.	Предмет і основні категорії термінознавства: термін, термінологія, терміносистема, професіоналізм. Основні етапи формування української мистецької термінології	2	4
13.	Основні правила перекладу текстів. Лексичні трансформації, термінологічні паралелі. Номенклатурні назви, складноскорочені слова, абрєвіатури	2	4
14.	Поняття про метамову. Метамова в побутовому і діловому спілкуванні	2	3
15.	Соціопсихолінгвістичний аспект культури мови. Контрольна робота №2.	4	3
	Всього	32	58

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Українська мова (за професійним спрямуванням)» складає 60 балів і може бути досягнутий такими засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Засоби оцінювання	Кількість у семестрі		
Контрольна робота	1	15	25
Аудиторна контрольна робота	1	15	25
Контроль знань:			
- Поточний контроль знань (стандартизовані тести), або	2	30	50
- Підсумковий (семестровий) контроль знань (залік)	1		
Разом		60	100

Контрольна робота виконується студентами в аудиторії і складається з 4 варіантів різного типу завдань. Наприклад: практичних (мовні норми української мови, термінологія фаху, фахові фразеологічні одиниці) та теоретичних питань.

Контрольні роботи проводяться двічі на семестр. Теми для підготовки до контрольних робіт надруковані в навчальному посібнику кафедри українознавства [3].

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів, що не змогли з будь яких причин набрати необхідну кількість балів, або для студентів, що бажають збільшити вже набрану кількість балів. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) за тематикою навчальної дисципліни.

Інформаційне забезпечення

Основна література:

1. Гриценко Т. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 624 с.
2. Дедушно А., Сизоненко Н. Українська мова за професійним спрямуванням : практикум. Київ : Ліра-К, 2018. 180 с.
3. Думанська Л. Б., Старунова А. Л. Практикум з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів освітнього рівня «Бакалавр» спеціалізації ГБ, ГМ, РВВР, ВтаПБ. – Одеса: ОДАБА, 2016. 75 с.
4. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. / Т. О. Чернишова та ін. Харків : ХНУПС, 2018. 308 с.
5. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти /Уклад. О. В. Бабакова, З. О. Митяй, О. Г. Хомчак. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2018. 151 с.
6. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник-практикум / Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Васишин, М. В. Гнатюк, І. Б. Ментинська, І. Д. Шмілик. 10-е видання, доповнене і виправлене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 308 с.
7. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. Київ: Алерта, 2019. 640 с.

Допоміжні джерела інформації:

1. Акастьолова О. Г., Майборода Н. Г., Хрушкова О. А. Українська мова за професійним спрямуванням: практикум : навч. посіб. Дніпропетровськ, 2017. 112 с.

2. Антисуржик: Вчимося говорити ввічливо і правильно поводитися / За заг. ред. О. Сербенської : навч. посібн. 3-тє вид., доп. і переробл. Львів : Апріорі, 2017. 304 с.
3. Голосовська Г. Українська мова для всіх. Київ : Академія, 2015. 208 с.
4. Квартник Т.О., Приходько В.В. Експрес- підготовка до ЗНО. Українська мова та література. Харків: АССА, 2018, 296 с.
5. Літвінова І. М., Котукова Т. В. Українська мова для іміджу та кар'єри. Харків : Ранок, 2019. 160 с.
6. Нікітіна А. В. Самостійна робота студентів з риторики : навч.-метод. посібник. Старобільськ : Вид-во ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2015. 313 с.
7. Пігур М. В. (Українська мова за професійним спрямуванням) : навчально-методичні рекомендації для студентів нефілологічних факультетів вищих навчальних закладів України. Тернопіль : ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2015. 34 с.
8. Семеренко Г. В., Литвин Л. П. Українська мова за професійним спрямуванням : теорія і практика : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. 424 с.
9. Старунова А. Л. Навчальні матеріали з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» до проведення практичних занять та самостійної роботи з теми «Ділові документи» для студентів освітнього рівня «Бакалавр» для усіх спеціальностей. Одеса, 2018. 32 с.
10. Струганець Л. В. Динамічні процеси у лексичному складі української мови : методичні рекомендації. Тернопіль : Вектор, 2016. 47 с.
11. Струганець Ю. Б. Самостійна робота з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2018. 94 с.
12. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник (ВНЗ ІV р. а.) / С.М. Луцак, Н.П. Литвиненко, О.Д. Турган та ін.; за ред. С.М. Луцак. Київ: 2017, 360 с.
13. Хворостяний І. Г. Українська мова: лайфхаки. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 288 с.

Словники:

1. Бріцин В. М., Російсько-український словник-довідник: Близько 102 тис. слів і сполучень. 2-е від. / Упоряд. О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк; За ред. В. М. Бріцина. К.: Довіра, 2008. 942 с.
2. Граматичний словник української літературної мови. Словозміна: Близько 140 000 слів / Відп. ред. Н. Ф. Клименко. К.: Видавничий дім Д. Бураго, 2011. 760 с.
3. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Львів: БАК, 2006. 562 с.
4. Селігей П. О. Етимологічний словник запозичених суфіксів і суфіксоїдів в українській мові. К.: Академперіодика, 2014. 324 с.
5. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. К.: Знання, 2006. 367 с.
6. Словник синонімів української мови: понад 2500 синонімічних гнізд / О. С. Вусик. Тернопіль: Навчальна книга . Богдан, 2013. 576 с.
7. Словник української мови. У 20-ти т. / Український мовно-інформаційний фонд НАН України; за ред. В. М. Русанівського. Київ: Наукова думка, 2010.
8. Сотська Г.І., Шмельова Т.В. Словник мистецьких термінів. Херсон. Видавництво «Стар», 2016. 52 с.
9. Ставицька Л. Український жаргон: Словник. Містить бл. 4070 сл. понад 700 стійких словосполучень / Український науковий і-т Гарвардського ун-ту; Інститут критики; НАН України; Ін-т української мови. К.: Критика, 2005. 496 с.

10. Український орфографічний словник: Близько 165 тис.слів / За ред. В. М. Русанівського. К.: Довіра, 2006. 940 с.
11. Український лексикон. Естетичні, мистецькі, лінгвістичні таблиці співзвучних слів : [ритм. словник] / М. А. Зайко. 2-ге вид., виправ., допов. Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2014. 444 с.
12. Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення = Русско-украинский словарь деловой речи. К.: Вища шк., 2008. 487 с.

Інтернет – ресурси:

1. <http://www.litopys.org.ua/>
2. <http://www.mova.info/>
3. <https://novamova.com.ua/>
4. www.pereklad.kiev.ua
5. www.pravopys.net
6. www.r2u.org.ua
7. www.rozum.org.ua
8. http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_vocab_CD.htm